

De leden van de gemeenteraad
van Midden-Drenthe

Datum: 22 november 2017
Behandeld door: Allard Gunnink
Zaaknummer: 969921
Onderwerp: Vordering op Jade

Postadres Postbus 24, 9410 AA Beilen
Telefoon (0593) 53 92 22
Internet www.middendrenthe.nl
E-mail gemeente@middendrenthe.nl

Bezoekadres
Beilen Raadhuisplein 1
ma, di, vr 8.30 – 12.00
wo 8.30 – 16.00
do 8.30 – 20.00
Smilde Hoofdweg 24
ma, do 8.30 – 12.00
Westerbork B.G. van Weezelplein 10
di 8.30 – 12.00

Uw brief van:
Uw kenmerk:
Bijlagen: 1
Verzonden op: 22 november 2017

Geachte dames en heren,

Inleiding

Bij de start van het AZC Oranje hebben we onder andere het onderwijs aan asielzoekerskinderen moeten regelen. Daarvoor hebben we afspraken gemaakt met Jade. Onderdeel van die afspraken was dat we als gemeente de bekostiging van het onderwijs over de eerste periode zouden voorfinancieren. Zo ontstond een vordering van bijna € 1,7 miljoen.

Rond de inning van deze vordering zijn zeer recent problemen ontstaan. We hebben daarvoor onmiddellijk de nodige juridische en bestuurlijke maatregelen genomen.

In deze brief informeren wij u over de achtergronden van de vordering en over de maatregelen die we tot nog toe genomen hebben.

Start AZC Oranje

In 2014 heeft het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) in Oranje een AZC geopend.

De inter(nationale) situatie was destijds uitermate hectisch. Vooral door de oorlog in Syrië kwamen er enorme vluchtelingenstromen op gang. De houding van veel landen, waaronder Nederland, was overwegend open: wie echt vluchteling was, mocht binnenkomen. Maar daarmee stonden we ook voor een grote maatschappelijke en logistieke opgave.

In Oranje zijn we daar op een heel bijzondere manier mee geconfronteerd. Het COA besloot om op zeer korte termijn een asielzoekerscentrum te openen voor een uitzonderlijk groot aantal asielzoekers. Dat heeft geleid tot veel beroering, vanzelfsprekend vooral in Oranje zelf.

Bestuurlijk hebben we als gemeenteraad en college na een grondig debat en met grote inzet bereikt dat het COA het aantal asielzoekers uiteindelijk in de loop van 2015 heeft beperkt tot het op dat moment maximaal haalbare aantal.

Tegelijk was onze bestuurlijke opgave duidelijk: we hadden ervoor te zorgen dat – voor zover het onze lokale verantwoordelijkheid was – de opvang zo goed mogelijk zou verlopen. Goed voor onze eigen inwoners, goed voor de asielzoekers.

In deze brief richten wij ons specifiek op het onderwijs aan de kinderen van de asielzoekers uit het AZC. Ook daarin hadden wij namelijk in kort bestek veel te regelen.

Onderwijs

Verantwoordelijkheid

We zijn er als lokale overheid verantwoordelijk voor dat de kinderen in onze gemeente onderwijs kunnen ontvangen. Die verantwoordelijkheid hebben we ook voor de kinderen van de asielzoekers.

Daarbij legde het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap grote druk op onze gemeente. Het ministerie verwachtte van ons dat we binnen zeer korte tijd het onderwijs zouden regelen. In een situatie waarin óók binnen zeer korte tijd grote aantallen asielzoekers binnenkwamen in Oranje.

Partnerkeuze

In eerste instantie hebben we geprobeerd het onderwijs onder te brengen bij de gezamenlijke lokale onderwijspartijen. Dat bleek echter geen haalbare route.

Daarom hebben we in tweede instantie besloten om voor het onderwijs gebruik te maken van Jade. Die keuze werd mede ingegeven door de positieve ervaringen die het COA met Jade had.

De keuze voor Jade had daarnaast een aantal inhoudelijke motieven.

Kinderen van asielzoekers hebben vaak een specifieke problematiek. Daarbij valt te denken aan traumatische ervaringen tijdens hun vlucht.

Maar ook aan het feit dat kinderen vaak van het ene naar het andere AZC moeten verhuizen. Jade had daarin ervaring opgebouwd, ook vanuit hun expertise in de jeugdzorg.

Jade heeft tijdens de vergadering van de commissie Zorg en Welzijn van 13 januari 2015 een uitgebreide toelichting op hun werk gegeven.

In de uitvoering heeft Jade samengewerkt met ons lokale onderwijs, onder andere op personeelsgebied.

Systematiek financiering

Het onderwijs in ons land kent een eigen systematiek van financiering. In grote lijnen werkt dat als volgt.

Het Rijk werkt met zogeheten teldata. De datum 1 oktober is de teldatum. Op basis van het aantal leerlingen van dat moment bepaalt het Rijk welk bedrag een school in het daarop volgende schooljaar krijgt.

Om een voorbeeld te noemen: het aantal leerlingen op 1 oktober 2014 was de basis voor de vergoeding voor het schooljaar 2015-2016.

Normaal gesproken is dat voor de scholen niet zo'n groot probleem. Het aantal leerlingen verandert vaak wel iets, maar niet met extreme aantallen.

De komst van asielzoekerskinderen is van een andere orde: er komen ineens tientallen kinderen bij die pas op de eerstvolgende teldatum meetellen.

In ons geval betekende dit het volgende. De asielzoekers kwamen vanaf eind 2014, ná de teldatum 1 oktober 2014. Die kinderen gingen dus pas meetellen op 1 oktober 2015. En de vergoeding voor de kinderen zou pas plaatsvinden in het schooljaar 2016-2017.

Dat betekende dat de onderwijsinstelling een lange periode financieel moest overbruggen. Overigens is het effect na de sluiting van het AZC omgekeerd: er zijn geen leerlingen meer, maar de vergoeding van het Rijk loopt nog door. Inmiddels heeft het Ministerie deze systematiek iets aangepast.

Daarnaast had Jade samenwerking met andere onderwijsinstellingen nodig voor de administratieve afhandeling van de financiering.

Oplossingen systematiek financiering

In overleg tussen gemeente, het lokale onderwijs, Jade en het COA is voor beide problemen eind 2014/begin 2015 een oplossing gevonden.

In de eerste plaats heeft Jade de onderwijsactiviteiten ondergebracht onder het primair en voortgezet christelijk onderwijs in Beilen. Met andere woorden: de vergoedingen van het Rijk gingen via de beide scholen naar Jade toe. Daarmee was het administratieve probleem opgelost.

Om het probleem van de overbrugging op te lossen, hebben we als gemeente met Jade afgesproken om Jade voorschotten te geven. Daarmee konden zij de eerste periode financieren, tot de geldstroom van het Rijk daadwerkelijk op gang zou komen. Op termijn zou Jade dan dus kunnen terugbetalen.

In de loop van de tijd heeft Jade, toen duidelijk was dat het AZC in oktober 2017 zou sluiten, voorgesteld om vanaf januari 2018 met terugbetalen te beginnen.

Het COA heeft aanvankelijk aangegeven deze overbrugging te willen financieren. Dat leek dus enige tijd een reële mogelijkheid. Uiteindelijk heeft het COA aangegeven dat zij geen rol konden spelen in de financiering van het onderwijs.

De uitvoering van het onderwijs is, voor zover wij dat hebben kunnen waarnemen, naar volle tevredenheid verlopen. De bevindingen van de Inspectie hebben dat beeld bevestigd. Ook in de financiering hebben zich naar onze waarneming verder geen problemen voorgedaan.

Tweede helft 2017

Vanaf de zomer 2017 hebben we opnieuw contact gezocht met Jade, eerst op ambtelijk niveau. Het AZC was namelijk eerder gesloten dan aanvankelijk gedacht.

De gemeente heeft Jade daarom de vraag voorgelegd of ze eerder dan januari 2018 met de terugbetaling zouden kunnen beginnen. Dat heeft geleid tot een aantal ambtelijke contacten. Jade had nog verplichtingen tot oktober 2017 (zoals contracten met medewerkers tot 1 oktober 2017). Daarom wilde Jade toch graag per januari 2018 gaan terugbetalen. Ambtelijk is aangegeven dat daarvoor van twee kanten bestuurlijke instemming nodig was.

Om bestuurlijke afspraken te kunnen maken over de start van de aflossing, hebben we Jade eind oktober 2017 uitgenodigd voor een bestuurlijk overleg begin november 2017.

Op onze uitnodiging kwam vervolgens echter een brief van de directeur van de Jade zorggroep.

U treft die brief als bijlage aan **bijlage 01**.

Kort samengevat staat er in die brief het volgende.

In de eerste plaats meldt de directeur zich af voor de geplande ontmoeting. Hij heeft geen tijd omdat hij aandacht moet geven aan een onderdeel van de Jade zorggroep dat in staat van faillissement verkeert. Verder wekt de directeur in zijn brief de indruk dat hij de vordering van de gemeente in twijfel trekt. En hij verwijst voor verdere contacten naar hun advocaat.

Juridische maatregelen

Deze brief deed bij ons als college de alarmbellen rinkelen.

Daarom hebben wij onmiddellijk contact gezocht met een advocaat. In overleg met hem hebben wij besloten conservatoir beslag te leggen, onder andere bij onze lokale onderwijsinstellingen.

In totaal moet het lokale onderwijs de komende periode namelijk nog ongeveer € 650.000 aan Jade overmaken. Het beslag is vrijdag 18 november 2017 gelegd.

Tegelijk hebben wij via onze advocaat duidelijk gemaakt dat wij op elk moment bereid waren met Jade te spreken over deze kwestie.

Bestuurlijk gesprek

De beslaglegging leidde tot het gewenste resultaat. Jade heeft gevraagd om op korte termijn een bestuurlijk overleg te kunnen voeren met het college.

Dat overleg heeft plaatsgevonden op maandag 20 en woensdag 22 november 2017. Daarbij waren de advocaten van onze gemeente en van Jade aanwezig.

Het resultaat van deze gesprekken is dat we met Jade een vaststellingsovereenkomst hebben gesloten. Daarin erkent Jade onze vordering en maken we afspraken over de terugbetaling.

Het gevolg daarvan is weer dat we besloten hebben om het conservatoir beslag op te heffen.

Op dit moment is het in ons belang als gemeente dat Jade blijft voortbestaan. Alleen dan kunnen ze ook doorgaan met aflossen op de lening. We hebben ook overwogen om de beslaglegging door te zetten, met als mogelijk gevolg een faillissement van Jade. Onze inschatting was en is echter dat we in dat geval geen of heel weinig van ons geld zullen terugontvangen.

Risico

We hebben met al deze maatregelen het financiële risico op dit moment maximaal beperkt. Tegelijk realiseren we ons dat het nog steeds mogelijk blijft dat Jade op enig moment niet (meer) aan haar verplichtingen kan voldoen. Ons maximale financiële risico blijft daarmee vooralsnog de eerder genoemde € 1,7 miljoen.

Vervolgstappen

We zullen als college alle juridische en bestuurlijke stappen blijven zetten en ons daarin maximaal inspannen om de vordering op Jade volledig te innen.

Mocht blijken dat Jade op enig moment toch niet volledig aan haar verplichtingen kan voldoen, dan zullen we ons beraden op vervolgstappen, zowel juridisch als bestuurlijk. Bij dat laatste kunt u ook denken aan het aanspreken van het Rijk op haar eindverantwoordelijkheid voor de asielzoekersopvang.

We zullen u als gemeenteraad blijven informeren over de stappen die we zetten.

Wij geven u graag een toelichting op deze brief en beantwoorden uw mogelijke vragen in de eerstvolgende vergadering van uw gemeenteraad.

Informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Pieter de Lange, beleidsmedewerker, te bereiken op maandag tot en met vrijdag via telefoonnummer (0593) 53 93 14 of via het mailadres p.delange@middendrenthe.nl.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Midden-Drenthe,

de secretaris, de burgemeester.